

de aanslag

by harry mulisch · Language: NL

Summary by booksummaryai.com — <https://booksummaryai.com/country/nl/de-aanslag>

Overview

De Aanslag van Harry Mulisch vertelt het verhaal van Anton Steenwijk, wiens leven op een koude avond in januari 1945 voorgoed verandert. Een collaborateur, Fake Ploeger, wordt voor zijn huis in Haarlem doodgeschoten. De burens, de familie Korteweg, slepen het lijk voor de deur van de familie Steenwijk, met fatale gevolgen. De Duitse bezetter executeert Anton's ouders en zijn broer Peter als represaille. De twaalfjarige Anton overleeft de aanslag en wordt opgevangen, maar de gebeurtenis blijft hem zijn hele leven achtervolgen als een onverwerkt trauma.

Het boek volgt Anton door vijf verschillende decennia, telkens beginnend met een ontmoeting die hem confronteert met de aanslag en de complexe waarheden eromheen. Hij ontmoet achtereenvolgens een van de verzetsstrijders die de aanslag pleegden, de zoon van de vermoorde collaborateur, de collaborateur zelf, en de dochter van de burens die het lijk verplaatsten. Elke ontmoeting voegt een nieuwe, vaak tegenstrijdige, laag toe aan zijn begrip van de gebeurtenissen, de motieven van de betrokkenen, en de aard van schuld en onschuld. Mulisch onderzoekt hoe het verleden het heden blijft beïnvloeden en hoe de waarheid zelden eenduidig is, maar eerder een mozaïek van perspectieven en toevalligheden. Het is een diepgaande reflectie op herinnering, noodlot en de blijvende littekens van oorlog.

Key Takeaways

- De waarheid over historische gebeurtenissen is zelden eenduidig en wordt gevormd door meerdere, vaak tegenstrijdige, perspectieven.
- Traumatische ervaringen uit het verleden kunnen een leven lang doorwerken en de identiteit van een individu diepgaand beïnvloeden.
- Schuld en onschuld zijn complexe begrippen, vooral in tijden van oorlog, en kunnen op onverwachte manieren met elkaar verweven zijn.
- Toeval speelt een cruciale rol in het menselijk leven en kan noodlottige gevolgen hebben die generaties overstijgen.
- Verzoening met het verleden vereist vaak het confronteren van pijnlijke herinneringen en het accepteren van onvolledige antwoorden.
- De roman benadrukt dat het verleden niet dood is, maar voortleeft in de herinneringen en levens van degenen die het hebben meegemaakt.

Chapter Summaries

Eerste Episode: 1945

Op een winteravond in 1945 wordt de collaborateur Fake Ploeger voor het huis van de familie Steenwijk doodgeschoten. De burens, de familie Korteweg, verplaatsen het lijk voor de deur van de Steenwijks. De Duitse bezetter executeert daarop Anton's ouders en zijn broer Peter. De twaalfjarige Anton wordt gearresteerd en brengt een nacht door in een cel met een onbekende vrouw, die hem troost. Hij overleeft de aanslag, maar zijn familie is uitgewist.

Tweede Episode: 1952

Zeven jaar later is Anton Steenwijk medicijnenstudent in Amsterdam. Tijdens een studentendemonstratie tegen de oorlog in Korea komt hij onverwacht in contact met Cor Takes, een van de verzetsstrijders die de aanslag op Ploeger pleegden. Takes vertelt Anton over zijn motieven en de idealen van het verzet, en onthult dat de vrouw in de cel zijn medeplichtige was. Anton begint te begrijpen dat de gebeurtenissen complexer waren dan hij dacht.

Derde Episode: 1966

Anton is inmiddels een succesvolle anesthesist, getrouwd met Saskia de Graaff. Tijdens een feest ontmoet hij onverwacht Fake Ploeger junior, de zoon van de vermoorde collaborateur. Later zoekt Anton de oude Fake Ploeger op in een bejaardentehuis. Ploeger presenteert een heel ander perspectief op de gebeurtenissen, waarin hij zichzelf als slachtoffer van het verzet ziet en de aanslag als een zinloze daad van terreur.

Vierde Episode: 1981

Anton is gescheiden van Saskia en hertrouwd met Sandra. Tijdens een begrafenis ontmoet hij Karin Korteweg, de dochter van de burens die het lijk van Ploeger verplaatsten. Karin vertelt Anton de ware reden achter de actie van haar ouders: haar vader was bang voor represailles en wilde zijn hachje redden, maar haar moeder handelde uit een diepgewortelde angst en een poging om het kwaad te bezweren. Anton confronteert opnieuw de gelaagdheid van schuld en angst.

Vijfde Episode: 1981

Anton neemt deel aan een grote vredesdemonstratie in Amsterdam. Daar ontmoet hij opnieuw Cor Takes, die inmiddels een verbitterde en zieke man is. Takes onthult de laatste details over de aanslag, inclusief de identiteit van de vrouw in de cel: Truus Coster. De ontmoeting met Takes en de confrontatie met de massa mensen die vrede eisen, brengt Anton tot een soort van acceptatie van zijn verleden, zonder dat hij een definitieve, eenduidige waarheid vindt.

Themes

- Oorlog en herinnering
- Schuld en onschuld

- Toeval en noodlot
- Zoektocht naar waarheid
- De aard van geweld

Notable Quotes

- "De aanslag was de kern van zijn leven, het middelpunt van de cirkel die hij beschreef." — Dit citaat vat Anton's levenslange worsteling met de traumatische gebeurtenis samen, die al zijn latere ervaringen en relaties beïnvloedt.
- "Het verleden is niet dood, het is niet eens voorbij." — Hoewel vaak toegeschreven aan Faulkner, resoneert dit sentiment sterk met de thematiek van 'De Aanslag', waarin het verleden Anton steeds weer inhaalt en nooit echt wordt afgesloten.
- "Alles wat gebeurt, gebeurt voor het eerst, en toch is het alsof het al duizendmaal is gebeurd." — Dit reflecteert Mulisch's filosofische benadering van tijd en geschiedenis, en de cyclische aard van menselijke ervaringen, vooral in relatie tot geweld en herhaling.
- "De waarheid is als een mozaïek, waarvan je de stukjes pas bij elkaar krijgt als je het geheel overziet." — Dit citaat, of een variatie hierop, illustreert Anton's zoektocht naar de waarheid, die hij pas aan het einde van het boek, na vele ontmoetingen, enigszins kan samenstellen.

Frequently Asked Questions

What is de aanslag about?

De Aanslag vertelt het verhaal van Anton Steenwijk, die als kind de moord op zijn familie tijdens de Tweede Wereldoorlog meemaakt. De roman volgt zijn levenslange zoektocht naar de waarheid achter deze traumatische gebeurtenis en de impact ervan op zijn identiteit en relaties. Het is een diepgaande verkenning van herinnering, schuld, toeval en de complexiteit van de geschiedenis.

Is de aanslag worth reading?

Absoluut. De Aanslag wordt beschouwd als een van de belangrijkste Nederlandse romans van de 20e eeuw. Mulisch's meesterlijke vertelkunst, de diepgang van de thematiek en de psychologische ontwikkeling van het hoofdpersoon maken het een indrukwekkend en tijdloos werk. Het biedt stof tot nadenken over de blijvende gevolgen van oorlog en de subjectiviteit van de waarheid.

How does de aanslag end?

Spoiler: Het boek eindigt met Anton die deelneemt aan een vredesdemonstratie in Amsterdam, waar hij voor de laatste keer Cor Takes ontmoet. Hij krijgt geen eenduidig antwoord op al zijn vragen, maar verzamelt een mozaïek van perspectieven. Anton komt tot een vorm van acceptatie

van zijn verleden en de onoplosbare complexiteit ervan, zonder dat er een definitieve 'waarheid' wordt gepresenteerd. Hij omarmt de onvermijdelijkheid van het noodlot en de menselijke conditie.

Who should read de aanslag?

De Aanslag is een must-read voor liefhebbers van literaire fictie, historische romans en iedereen die geïnteresseerd is in de psychologische impact van oorlog en trauma. Het is ook zeer geschikt voor lezers die graag dieper nadenken over thema's als schuld, onschuld, geheugen en de aard van de waarheid. Het is een klassieker die zowel emotioneert als intellectueel uitdaagt.

How long does it take to read de aanslag?

De Aanslag is een relatief compacte roman. De meeste lezers zullen er ongeveer 3 tot 4 uur over doen om het boek uit te lezen, afhankelijk van hun leessnelheid. Het is een boek dat uitnodigt tot reflectie, dus sommigen nemen er wellicht langer de tijd voor.